

**АЛГОРИТМ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ СТРАТЕГІЧНИХ
РОЗСЛІДУВАНЬ ЩОДО ПЕРЕВІРКИ ЗАКОННОСТІ ПЕРЕБУВАННЯ
НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ПРЕДСТАВНИКІВ «ЕТНІЧНИХ ДІАСПОР»,
ЩО ВХОДЯТЬ ДО СКЛАДУ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ ТА ЕТНІЧНИХ
ОРГАНІЗОВАНИХ ГРУП ТА ЗЛОЧИННИХ ОРГАНІЗАЦІЙ**

**ДЕПАРТАМЕНТ
СТРАТЕГІЧНИХ
РОЗСЛІДУВАНЬ**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Дніпро
2023

Міністерство внутрішніх справ України

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**АЛГОРИТМ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ СТРАТЕГІЧНИХ
РОЗСЛІДУВАНЬ ЩОДО ПЕРЕВІРКИ ЗАКОННОСТІ ПЕРЕБУВАННЯ
НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ПРЕДСТАВНИКІВ «ЕТНІЧНИХ ДІАСПОР»,
ЩО ВХОДЯТЬ ДО СКЛАДУ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ ТА ЕТНІЧНИХ
ОРГАНІЗОВАНИХ ГРУП ТА ЗЛОЧИННИХ ОРГАНІЗАЦІЙ**

Методичні рекомендації

**Колектив авторів: Мороз В.П., Богуславський М.Г., Паршин Ю.І.,
Санакоєв Д.Б.**

Дніпро
2023

*Рекомендовано навчально-методичною радою
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ (протокол №6 від 14.02.2023р.)*

Рецензенти:

Макашов А.В. – к.ю.н., начальник відділу УСР в Дніпропетровській області ДСР Національної поліції України, підполковник поліції.

Твердоступ І.В. – начальник відділу УСР в Дніпропетровській області ДСР НП України, підполковник поліції.

А 45 Алгоритм діяльності підрозділів стратегічних розслідувань щодо перевірки законності перебування на території України представників «етнічних діаспор», що входять до складу транснаціональних та етнічних організованих груп та злочинних організацій: метод. рекомендації; кол. авт. Дніпро: ДДУВС, 2023, 67с.

Визначено нормативно - правову основу та підстави перебування на території України іноземців, осіб без громадянства, які є представниками різних «етнічних діаспор» та можуть входити до складу організованих груп та злочинних організацій. Розглянуто особливості діяльності працівників Департаменту стратегічних розслідувань при виявленні таких осіб, визначено механізм процесуального оформлення випадків незаконного перебування на території України вказаних категорій осіб.

Для працівників Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції, курсантів та викладачів ЗВО МВС.

Колектив авторів:

Мороз В.П. - завідувач навчально- наукової лабораторії з дослідження проблем протидії організованій злочинності та корупції ННП та ПФПНП ДДУВС, доктор юридичних наук, доцент.

Богуславський М.Г. – науковий співробітник навчально-наукової лабораторії з дослідження проблем протидії організованій злочинності та корупції ННП та ПФПНП ДДУВС, кандидат юридичних наук.

Паршин Ю.І. – старший науковий співробітник навчально-наукової лабораторії з дослідження проблем протидії організованій злочинності та корупції ННП та ПФПНП ДДУВС, доктор економічних наук, професор.

Санакоев Д.Б. – начальник кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань ННП та ПФПНП ДДУВС, кандидат юридичних наук .доцент

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1: ПРАВОВА ОСНОВА ПЕРЕБУВАННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ «ЕТНІЧНИХ ДІАСПОР» НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.	7
1.1. Нормативно – правова основа перебування іноземців, осіб без громадянства на території України	7
РОЗДІЛ 2: ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВЛЕННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕВІРКИ, ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ ВИПАДКІВ НЕЗАКОННОГО ПЕРЕБУВАННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ «ЕТНІЧНИХ ДІАСПОР», ЩОДО ЗАКОННОСТІ ПЕРЕБУВАННЯ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.	15
2.1. Типові ситуації щодо перевірки правомірності знаходження іноземців, осіб без громадянства на території України підрозділами Департаменту стратегічних розслідувань	15
2.2 Особливості діяльності співробітників Департаменту стратегічних розслідувань при виявленні «представників етнічних діаспор», що незаконно перебувають на території України	40
ВИСНОВОК	56
ДОДАТКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65

ВСТУП

Розвиток сучасного світу вже неможливо уявити без процесів міграції населення. Являючись одним із проявів процесу глобалізації, міграція в цілому позитивно впливає на соціально-економічний і політичний розвиток держав, сприяє інтеграції міжнародної спільноти, культурному зближенню народів, розвитку виробничих сил. Наша країна знаходиться на перехресті шляхів «між Сходом і Заходом». Таке геополітичне положення значною мірою визначало протягом багатьох століть історичні, культурологічні, духовні й політичні особливості розвитку України.

З часу здобуття незалежності перед Україною постала ціла низка життєво важливих проблем. Найголовнішою з них, на нашу думку, є забезпечення національної безпеки. Таке завдання передбачає розгляд і розв'язання цілого комплексу питань. Спектр національних інтересів нашої держави постійно формується, розширюється, і одночасно з цим зростають внутрішні й зовнішні загрози цим інтересам. Міграційні процеси носять не керований характер, що призводить до порушення встановлених міграційних норм та правил, рівень забезпечення безпеки держави різко знижується. Особливо це необхідно враховувати в даний період, коли світова спільнота зіткнулась з безпрецедентним розмахом терористичних загроз та насилля.

Нелегальна міграція несе в собі цілу низку негативних факторів що створюють загрозу громадському порядку та громадській безпеці, вітчизняній економіці, національному ринку праці. З нелегальною міграцією найчастіше пов'язують зростання кримінальних правопорушень, зокрема через те, що значна кількість нелегальних мігрантів відноситься до різних «етнічних діаспор» і можуть входити до складу транснаціональних та етнічних організованих груп та злочинних організацій

Проблемою протидії діяльності транснаціональних та етнічних організованих груп та злочинних організацій в Україні, тісно переймаються:

Служба безпеки України (виявлення міжнародних каналів нелегальної міграції в Україні, діяльності транснаціональних організованих груп та злочинних організацій які становлять загрозу безпеці держави тощо), Державна прикордонна служба України (протидія нелегальній міграції на державному кордоні та в контрольованих прикордонних районах) Національна поліція України (виявлення та припинення діяльності транснаціональних та етнічних організованих груп та злочинних організацій, учасники яких вчинюють тяжкі та особливо тяжкі кримінальні правопорушення на території України) та Державна міграційна служба України. Саме Національна поліція України та Державна міграційна служба України зазнають на себе весь основний тягар протидії вчиненню адміністративних та кримінальних правопорушень представниками різних «етнічних діаспор», які знаходяться нелегально на території нашої країни.

РОЗДІЛ 1. Правова основа перебування представників «етнічних діаспор» на території України.

1.1 Нормативно – правова основа перебування іноземців, осіб без громадянства на території України

Розвиток сучасного світу вже неможливо уявити без процесів міграції населення. Являючись одним із проявів процесу глобалізації, міграція в цілому позитивно впливає на соціально-економічний і політичний розвиток держав, сприяє інтеграції міжнародної спільноти, культурному зближенню народів, розвитку виробничих сил.

Разом з тим, якщо міграційні процеси носять не керований характер, це призводить до порушення встановлених міграційних норм та правил, рівень забезпечення безпеки держави різко знижується через можливість проникнення на територію держави осіб, які ставлять основною своєю метою злочинну діяльність. Особливо це необхідно враховувати в даний період, коли світова спільнота зіткнулась з відкритим військовим вторгненням з боку російської федерації на територію України, безпрецедентним розмахом терористичних загроз та насилля, яке воно принесло.

Велика кількість іноземних громадян прибули до нашої країни з метою надання відсічі агресору в складі Збройних сил України та добровольчих формувань, проте на території держави перебувають і такі іноземці, що користуються військовим станом для прикриття своєї злочинної діяльності.

Законодавством України встановлено та визначено категорії осіб, які можуть перебувати, мешкати, переміщуватись територією нашої держави:

- 1.** громадянин України - особа, яка набула громадянство України в порядку, передбаченому законами України та міжнародними договорами України;
- 2.** іноземець - особа, яка не перебуває в громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав;
- 3.** особа без громадянства - особа, яку жодна держава відповідно до свого законодавства не вважає своїм громадянином.

Зупинимось докладніше на цих категоріях. Отже, **громадянами України є:**

1) усі громадяни колишнього СРСР, які на момент проголошення незалежності України (24 серпня 1991 року) постійно проживали на території України;

2) особи, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних чи інших ознак, які на момент набрання чинності Законом України «Про громадянство України» проживали в Україні і не були громадянами інших держав;

3) особи, які прибули в Україну на постійне проживання після 13 листопада 1991 року і яким у паспорті громадянина колишнього СРСР зразка 1974 року органами внутрішніх справ України внесено напис «громадянин України», та діти таких осіб, які прибули разом із батьками в Україну і на момент прибуття в Україну не досягли повноліття, якщо зазначені особи подали заяви про оформлення належності до громадянства України;

4) особи, які набули громадянство України відповідно до законів України та міжнародних договорів України.

При цьому Громадянство України підтверджується, згідно діючим законодавством, наступними документами:

- 1) паспорт громадянина України;
- 2) паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- 3) тимчасове посвідчення громадянина України;
- 4) дипломатичний паспорт;
- 5) службовий паспорт;
- 6) посвідчення особи моряка;
- 7) посвідчення члена екіпажу;
- 8) посвідчення особи на повернення в Україну.

Представники «етнічних діаспор» можуть **набувати громадянства України** наступними шляхами:

- за народженням;
- за територіальним походженням. Особа (іноземець або особа без громадянства), яка сама чи хоча б один із її батьків або її дід чи баба, прадід чи прабаба, або її рідні (повнорідні та неповнорідні) брат чи сестра, син чи дочка, онук чи онука народилися або постійно проживали до 24 серпня 1991 року на території, яка стала територією України, або яка сама чи хоча б один із її батьків або її дід чи баба, прадід чи прабаба, або її рідні (повнорідні та неповнорідні) брат чи сестра народилися або постійно проживали на інших територіях, що входили на момент їх народження або під час їх постійного проживання до складу Української Народної Республіки, Західноукраїнської Народної Республіки, Української Держави, Української Соціалістичної Радянської Республіки, Закарпатської України, Української Радянської Соціалістичної Республіки (УРСР), а також її неповнолітні діти мають право на набуття громадянства України за територіальним походженням;
 - внаслідок прийняття до громадянства. За цією підставою і здійснюється в більшості випадків набуття громадянства України іноземцями – представниками різних етнічних діаспор.
 - внаслідок поновлення у громадянстві;
 - внаслідок усиновлення;
 - внаслідок встановлення над дитиною опіки чи піклування, влаштування дитини в заклад охорони здоров'я, заклад освіти або інший дитячий заклад, у дитячий будинок сімейного типу чи прийомну сім'ю;
 - внаслідок встановлення над особою, визаною судом недієздатною, опіки;
 - у зв'язку з перебуванням у громадянстві України одного чи обох батьків дитини;

- внаслідок визнання батьківства чи материнства або встановлення факту батьківства чи материнства;
- за іншими підставами, передбаченими міжнародними договорами України.

Існують випадки коли представник тієї чи іншої «етнічної діаспори» перебуває на території України, набув громадянства держави, але у правоохоронних органів, зокрема поліції, на підставі наявної інформації виникають сумніви щодо законності набуття громадянства. В даному випадку необхідне проведення перевірки виконання усіх вимог щодо набуття громадянства України та достовірності усіх документів, що подаються особою на підтвердження цих вимог. Так, наприклад, однією із способів набуття громадянства це – прийняття до громадянства України. Але необхідно пам'ятати обов'язкові умови, які повинні бути виконані іноземцем:

➤ визнання і дотримання Конституції України та законів України, що засвідчується особою у поданій в установленому порядку заяві про прийняття до громадянства України;

➤ подання: особою без громадянства - декларації про відсутність іноземного громадянства, іноземцем - зобов'язання припинити іноземне громадянство. Іноземці, які подали зобов'язання припинити іноземне громадянство (підданство), повинні подати документ про це, виданий уповноваженим органом відповідної держави, до уповноваженого органу України протягом двох років з моменту прийняття їх до громадянства України. Іноземці, які мають усі передбачені законодавством цієї держави підстави для отримання документа про припинення громадянства (підданства), але з незалежних від них причин не можуть отримати його, подають декларацію про відмову від іноземного громадянства.

➤ безперервне проживання на законних підставах на території України протягом останніх п'яти років. Безперервне проживання на території України - проживання в Україні особи, якщо її разовий виїзд за кордон у

приватних справах не перевищував 90 днів, а в сумі за рік - 180 днів. Не є порушенням вимоги про безперервне проживання виїзд особи за кордон у службове відрядження, на навчання, у відпустку, на лікування за рекомендацією відповідного медичного закладу або зміна особою місця проживання на території України. Зазначена умова не поширюється на іноземців і осіб без громадянства, які перебувають у шлюбі з громадянином України понад два роки, і на іноземців чи осіб без громадянства, які перебували з громадянином України понад два роки у шлюбі, що припинився внаслідок його смерті. Дворічний строк перебування у шлюбі з громадянином України не застосовується до іноземців і осіб без громадянства, яким надано дозвіл на імміграцію;

➤ отримання дозволу на імміграцію. Зазначена умова не поширюється на осіб, яких визнано біженцями або яким надано притулок в Україні, та на іноземців і осіб без громадянства, які в установленому законодавством України порядку проходять військову службу у Збройних Силах України або отримали посвідку на постійне проживання в Україні

➤ володіння державною мовою або її розуміння в обсязі, достатньому для спілкування. Дана вимога підтверджується відповідним сертифікатом отриманим у встановлено законом порядку.

➤ наявність законних джерел існування. законні джерела існування - заробітна плата, прибуток від підприємницької діяльності або власності, пенсія, стипендія, аліменти, соціальні виплати та допомога, власні фінансові заощадження або фінансова допомога від членів сім'ї, інших фізичних та юридичних осіб, що мають законні доходи.

Законодавством встановлено, що іноземці та особи без громадянства, що є представниками різних «етнічних діаспор» можуть перебувати на території України постійно або тимчасово за наявності наступних підстав:

- іноземці та особи без громадянства можуть відповідно іммігрувати в Україну на постійне проживання;

- іноземці та особи без громадянства, яких визнано біженцями в Україні або яким надано притулок в Україні, вважаються такими, які постійно проживають на території України. Постійне проживання на території України біженців підтверджується посвідченням біженця;
- іноземці та особи без громадянства, яких визнано особами, що потребують додаткового захисту, або яким надано тимчасовий захист в Україні, вважаються такими, які на законних підставах тимчасово проживають на території України на період дії обставин, за наявності яких додатковий чи тимчасовий захист було надано. Тимчасове проживання на території України таких іноземців та осіб без громадянства підтверджується посвідченням особи, яка потребує додаткового захисту в Україні, або посвідченням особи, якій надано тимчасовий захист в Україні;
- іноземці та особи без громадянства, які відповідно до закону прибули в Україну для працевлаштування або укладення гіг-контракту або під час перебування на законних підставах на території України отримали дозвіл на застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні та посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період роботи в Україні;
- іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну для участі у реалізації проектів міжнародної технічної допомоги, зареєстрованих у встановленому порядку, та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період роботи в Україні;
- іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну з метою проповідування релігійних віровчень, виконання релігійних обрядів чи іншої канонічної діяльності за запрошенням релігійних організацій та погодженням з державним органом, який здійснив реєстрацію відповідної релігійної організації, та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період діяльності в Україні;

- іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну для участі у діяльності філій, відділень, представництв та інших структурних осередків громадських (неурядових) організацій іноземних держав, зареєстрованих у встановленому порядку, та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період діяльності в Україні;

- іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну для роботи у представництвах іноземних суб'єктів господарювання в Україні, зареєстрованих у встановленому порядку, та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період роботи в Україні;

- іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну для роботи у філіях або представництвах іноземних банків, зареєстрованих у встановленому порядку, та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період роботи в Україні;

- іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну для провадження культурної, наукової, освітньої діяльності на підставах і в порядку, встановлених міжнародними договорами України або спеціальними програмами, а також іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну з метою участі в міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів, інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності, отримали посвідку на тимчасове проживання та здійснюють волонтерську діяльність на базі зазначених організацій та установ, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період провадження такої діяльності;

- іноземці (**крім громадян російської федерації та республіки білорусь**) та особи без громадянства, які в період дії воєнного стану прибули

в Україну для надання медичної допомоги, реабілітаційної допомоги на волонтерських засадах як медичні працівники, фахівці з реабілітації та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України, на період надання такої допомоги;

- іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну для роботи кореспондентом або представником іноземних засобів масової інформації та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період роботи в Україні.;

- іноземці та особи без громадянства, які є засновниками та/або учасниками, та/або бенефіціарними власниками (контролерами) юридичної особи, зареєстрованої в Україні, та прибули в Україну з метою контролю за діяльністю таких юридичних осіб і отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період дії посвідки.

Іноземці та особи без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах, зобов'язані мати дійсний паспортний документ.

В інших випадках особи, які прибули в Україну тимчасово можуть перебувати на території держави протягом наданого візою дозволу в межах строку дії візи в разі в'їзду осіб без громадянства чи іноземців, які є громадянами держав з візовим порядком в'їзду, якщо інший строк не визначено міжнародними договорами України:

1. не більш як 90 днів протягом 180 днів у разі в'їзду іноземців, які є громадянами держав з безвізовим порядком в'їзду, якщо інший строк не визначено міжнародними договорами України;

2. на період дії візи, але не більш як 90 днів протягом 180 днів у разі в'їзду за візою, оформленою до 11 вересня 2011 року.

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВЛЕННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕВІРКИ, ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ ВИПАДКІВ НЕЗАКОННОГО ПЕРЕБУВАННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ «ЕТНІЧНИХ ДІАСПОР», ЩОДО ЗАКОННОСТІ ПЕРЕБУВАННЯ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.

2.1. Типові ситуації щодо перевірки правомірності знаходження іноземців, осіб без громадянства на території України підрозділами Департаменту стратегічних розслідувань

Географічне положення нашої держави робить територію України привабливою для міграції. Нажаль, серед великого обсягу мігрантів в нашу державу прибувають особи, метою яких є вчинення кримінальних правопорушень на території України.

Ефективність Національної поліції взагалі та Департаменту стратегічних розслідувань НП України, зокрема, з попередження та розкриття злочинів, які вчинюються іноземцями, особами без громадянства, які є представниками різних «етнічних діаспор» забезпечується готовністю особового складу до виконання завдань у сфері боротьби з організованою злочинністю та до дій в умовах ускладненої оперативної обстановки, яка ускладнена військовою агресією російської федерації, комплексним використанням наявних сил і засобів, належним рівнем організації оперативно-розшукової роботи, застосуванням сучасної тактики виявлення та розкриття злочинів, високим професіоналізмом працівників структурних підрозділів поліції.

Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України є міжрегіональним територіальним органом у складі кримінальної поліції НП України, який бере участь у реалізації державної політики з питань боротьби з організованою злочинністю. Одним із завдань Департаменту є виявлення, припинення і попередження незаконної діяльності суспільно небезпечних організованих груп (ОГ) і злочинних організацій (ЗО) зокрема і таких, які

були створені на етнічній основі, тобто до складу яких входять представники різних «етнічних діаспор» та можуть мати транснаціональні зв'язки.

До основних складових діяльності щодо попередження та розкриття злочинів вчинених ОГ та ЗО до складу яких входять представники різних «етнічних діаспор» можна віднести:

1) вивчення, аналіз і оцінка оперативної обстановки на території обслуговування (кількість та види злочинів, скоєних особами, вихідцями з різних країн або окремих регіонів), на об'єктах (кількість навчальних закладів, в яких навчаються іноземці, ринків, барів, ресторанів, релігійних об'єктів, де концентруються дана категорія осіб);

2) вивчення кількості активно діючих етнічних діаспор на території обслуговування, їх кількісного складу, основних напрямів економічної діяльності притаманної представникам даних діаспор;

3) планування оперативно-розшукової діяльності, або прийняття іншого організаційного рішення, виходячи з оцінки оперативної обстановки (створення обліків правопорушників тощо);

4) розрахунок сил і засобів згідно з потребами територіального обслуговування та оперативно-тактичними характеристиками (виходячи з аналізу оперативної обстановки, перекриття місць ймовірного скоєння злочинів);

5) налагодження взаємодії оперативних та інших підрозділів національної поліції, налагодження взаємодії з Державною міграційною службою, Державною прикордонною службою України, державними установами та громадськими організаціями, які залучаються до роботи з іноземцями, (співпраця з представниками діаспор та релігійних об'єднань, взаємодія з представниками ВНЗ відповідальними за роботу з іноземними студентами).

Перевірка дотримання вимог міграційного законодавства України іноземцями та особами без громадянства не входить до основних завдань Департаменту стратегічних розслідувань НП України, про те дані особи

можуть входити до складу організованих груп та злочинних організацій створених на етнічній основі і тому виникає необхідність встановлення їх місцезнаходження, перевірка підстав для їх перебування на території України, вживання заходів щодо примусового видворення їх з території держави з метою попередження та недопущення діяльності даних ОГ та ЗО.

При організації даної роботи співробітникам ДСР НП України потрібно враховувати ряд особливостей:

- правовий статус іноземних громадян, їх окремих категорій, що постійно або тимчасово перебувають на території України і можуть входити до складу ОГ та ЗО «етнічного» спрямування;

- наявність мовного бар'єра;
- можливий не тривалий характер перебування цих осіб в Україні, окремій місцевості тощо. Це не стосується іноземних студентів, які навчаються в нашій державі;

- дефіцит інформації про спосіб життя, поведінку й оточення іноземного громадянина, можливість отримання ним допомоги від представників «своєї етнічної діаспори»;

- місця в яких мешкають та відвідують дані особи, замкнутість представників «етнічних діаспор» для представників інших національностей.

- порядок організації заходів по перевірці даних осіб, перелік необхідних представників різних служб, які повинні бути для цього залучені.

Окремо необхідно зупинитись на місцях, де можуть мешкати, тимчасово перебувати або здійснювати підприємницьку діяльність представники різних «етнічних діаспор» відносно яких є інформація про їх причетність до вчинення кримінальних правопорушень в складі ОГ та ЗО:

- студентські гуртожитки (в населених пунктах де розташовані навчальні заклади в яких навчаються іноземці) де мешкають іноземні студенти. Дніпропетровська область хоча і не має кордонів з іншими державами, проте має інші об'єкти інтересів для іноземців. Так на території

області зареєстровано 37 закладів вищої освіти, 18 з яких мають ліцензію на підготовку іноземних студентів.

На початок 2022 року в вищевказаних ЗВО навчалось 18557 громадян інших держав. Також на початок 2022 року в Дніпропетровській області працюють та зареєстровані 49 фірм посередників та агентів, 12 з яких здійснюють постійне супроводження іноземців.

- речові та продовольчі ринки;
- заклади харчування, власниками яких є іноземці та ті, що орієнтовані на іноземний контингент;
- залізничні вокзали та автовокзали;
- нічні клуби, розважальні заклади;
- релігійні заклади та духовні центри;
- кальяні, бари тощо.

Інформацію щодо представників «етнічних діаспор», які знаходяться на території нашої держави і можуть бути причетні до вчинення злочинів оперативні співробітники Департаменту стратегічних розслідувань НП України можуть отримувати шляхом:

1. Відпрацювання місць реєстрації іноземців, отриманих з ДМС України;
2. Відпрацювання місць компактного проживання, роботи та збору іноземців, які прибули з «критичних» регіонів країни та світу, а також переселенців зі сходу України;
3. Моніторингу соціальних мереж на предмет встановлення місцезнаходження іноземців;
4. Відпрацювання інформації, отриманої з соціальних мереж представників «етнічних діаспор»;
5. Відпрацювання осіб, які сприяють перебуванню нелегальних мігрантів на території області, надають їм житло, автотранспорт та забезпечують нелегальним працевлаштуванням.

При проведенні перевірки вищевказаних місць співробітниками ДСР НП України з метою виявлення іноземців, що перебувають на території України нелегально та перевірки наявних у них документів необхідно дотримуватись наступних вимог та проводити цю діяльність за такими напрямками:

1) відпрацювання місць вірогідного проживання нелегальних мігрантів, а саме:

а) приватних помешкань громадян:

Аналіз діяльності правоохоронних органів України щодо протидії нелегальній міграції свідчить, що більше половини нелегальних мігрантів затримувались в приватних помешканнях громадян. З метою підвищення ефективності цієї роботи в першу чергу необхідно проводити на законних підставах огляд приватних помешкань:

- громадян, в квартирах чи домоволодіннях яких в минулому затримувались нелегальні мігранти;
- громадян, які зверталися до ДМС з клопотанням про реєстрацію іноземців за своєю адресою проживання;
- іноземних громадян, які отримали дозвіл на імміграцію і були документовані посвідками на постійне проживання в Україні;
- іноземних громадян, які отримали дозвіл на працевлаштування і були документовані посвідками на тимчасове проживання в Україні;

Роботу з перевірки помешкань дільничні інспектори міліції проводять у тісній взаємодії з працівниками оперативних служб, міграційної поліції та Державної міграційної служби. Важливу роль має налагодження ділової взаємодії з посадовими особами житлово-комунальних органів, ОСББ, сільських та селищних рад, квартальних та домових комітетів, робітниками пошти, старшими будинків, старійшинами та лідерами громад і об'єднань іноземців за етнічною ознакою.

б) готелях:

У середовищі нелегальних мігрантів проживання в готелях не популярне з фінансових причин, а також через те, що процедура поселення іноземця

передбачає надання ним свого національного паспорту, підтвердження законності перебування в державі, заповнення анкет тощо. Разом з тим, мають місце випадки, коли посадові особи готелю, через професійну некомпетентність або зловживаючи своїм службовим становищем, поселяли нелегальних мігрантів без перевірки законності перебування в державі або одноразово надавали номери лише на нічний час.

в) гуртожитках:

Гуртожитки є одним із місць мешкання іноземних студентів та вірогідних можливих місць компактного проживання великої кількості нелегальних мігрантів, у зв'язку з цим їх відпрацювання є невід'ємним елементом проведення роботи з виявлення порушників законодавства про правовий статус іноземців, які становлять оперативний інтерес для співробітників Департаменту стратегічних розслідувань НП України. Відпрацювання гуртожитку необхідно здійснювати групою оперативних співробітників ДСР (УСР), співробітниками ДМС та міграційної поліції. При визначенні кількості співробітників в групі необхідно враховувати розміри гуртожитку, кількість кімнат та осіб, що в них проживають, кількість виходів з гуртожитку та з окремого поверху, а також отриману інформацію стосовно можливого проживання в ньому іноземців та їх кількості. Перед проведенням перевірки аналізуються відомості в журналі проживаючих, встановлюються особи що становлять оперативний інтерес і помешкання яких перевіряються в першу чергу. Перевірки проводяться в присутності коменданта гуртожитку або посадової особи, яка виконує його обов'язки. Огляду підлягають всі жилі, службові та комунікаційні приміщення.

Особливу увагу необхідно приділяти перевірці гуртожитків навчальних закладів і першочергово тих, де навчаються іноземні студенти.

Перед проведенням перевірки гуртожитку навчального закладу необхідно: звірити обліково-реєстраційні відомості про іноземних студентів підрозділу ДМС з списками студентів навчального закладу (виконує підрозділ ДМС за участю адміністрації навчального закладу); скласти та роздати членам

групи, що проводять перевірку гуртожитку, списки іноземних студентів та поверхів (кімнат) їх проживання (підрозділ ДМС); отримати від оперативних служб інформацію про можливе нелегальне перебування в гуртожитку іноземців, скоєння іноземними студентами правопорушень, можливої причетності студентів до вживання і розповсюдження наркотиків, заняття проституцією та сутенерством. На підставі аналізу цієї інформації визначитися зі складом групи, датою та часом проведення перевірки, вирішити питання про забезпечення групи транспортними засобами для доставляння у разі затримання нелегальних мігрантів до підрозділів Державної міграційної служби для складання адміністративних матеріалів про порушення міграційного законодавства; по можливості забезпечити залучення до складу групи позаштатних перекладачів з числа співвітчизників іноземних студентів.

д) нежилых приміщеннях:

Нежилі приміщення (покинуті будинки, недобудовані споруди, дачі, мисливські та рибальські хатки, приміщення комунальних служб тощо) часто використовуються нелегальними мігрантами як місця тимчасового перебування одразу після в'їзду в Україну або під час переміщення територією країни з одного населеного пункту в інший, їх перевірку необхідно здійснювати з залученням працівників територіальних відділів поліції, переважно у весняно-літній період.

2) відпрацювання місць можливого працевлаштування іноземців та здійснення ними торгівельної діяльності.

Однією із сприятливих причин осідання в Україні нелегальних мігрантів є можливість незаконно працевлаштуватись або здійснювати приватну торгівлю, при цьому приховуючи свою злочинну діяльність.

У першу чергу підлягають перевірці суб'єкти підприємницької діяльності: з іноземними засновниками (співзасновниками) або керівниками; такі, що підіймали клопотання про отримання іноземцем дозволу на працевлаштування; такі, що як юридичні особи запрошували іноземців в

Україну у службових справах; підіймали клопотання про проведення реєстрації іноземців.

Особливу увагу слід приділяти перевіркам об'єктів, власники яких можуть використовувати працю нелегальних мігрантів через її низьку вартість (сільськогосподарські, будівельні підприємства). Перевірка суб'єкту підприємництва здійснюється групою оперативних співробітників УСР співробітників міграційної поліції, ДМС і проводиться як шляхом безпосереднього огляду виробничих та службових приміщень, за можливості здійснюється перевірка дотримання статутної діяльності, кадрової та фінансової документації. При відпрацюванні колективних сільськогосподарських підприємств необхідно в обов'язковому порядку перевіряти тимчасові пункти проживання робітників на полях (польові стани), склади, клуби, школи (у літній час) та інші місця можливого поселення великої кількості людей.

До перевірок доцільно залучати інспекторів державного регіонального центру зайнятості для встановлення фактів порушення іноземцем або роботодавцем умов контракту про працевлаштування. Ці порушення є підставою для позбавлення іноземця дозволу на працевлаштування в Україні та вилучення посвідки на тимчасове проживання. Роботу з перевірки суб'єктів підприємництва необхідно використовувати для встановлення і припинення діяльності так званих «віртуальних фірм», які засновані іноземцями лише з метою своєї легалізації в Україні.

Торгівельна діяльність традиційно використовується іноземцями як найдоступніший засіб забезпечення свого існування в державі. Комплексне відпрацювання ринків необхідно проводити групами співробітників УСР, ДМС, міграційної поліції. Кількість груп і кількість співробітників в групі встановлюється з урахуванням її розміру ринку, інформації про кількість перебуваючи на ньому іноземців, сезону тощо. З метою недопущення втечі нелегальних мігрантів з території ринку, виходи з його території блокуються нарядами ПСМ.

3) проведення перевірок паспортних документів у іноземців в громадських місцях, місцях проведення дозвілля і відпочинку.

При цьому необхідно приймати до уваги деякі особливості перевірки паспортних та інших документів у іноземців та осіб без громадянства.

При перевірці паспортних документів іноземних громадян, що перебувають на території України необхідно звернути увагу та з'ясувати наступне:

1) відповідність наявної в документі фотокартки і особи громадянина;

Слід звернути увагу, що іноземці азіатського та нігерійського походження, іноді зовнішні схожі між собою. Непоодинокі випадки коли паспортним документом одного іноземця користувалися зовсім інші особи, що мали спільні зовнішні ознаки з власником паспорту.

Якщо виникла підозра, в ході перевірки необхідно поставити власнику документа контрольні питання, звіряючи відповіді з даними документа, що підтверджує його особу. Якщо відповіді не вірні або виявлені подробиці, правопорушник доставляється в відділення (відділ) поліції.

2) на правильність заповнення усіх реквізитів документа;

3) на цілісність захисної сітки документа, строк його дії і т.п.;

В деяких паспортних документах фотокартка власника може бути вклеєна на першій сторінці паспорту або надрукована за допомогою спеціального обладнання при виготовленні паспорту. Слід звернути увагу, що з метою захисту паспортних документів від підробок, здебільшого перша сторінка паспорту на якій розташована фотокартка зверху має спеціальну захисну плівку частіше з елементами голографічного захисту, що унеможливорює заміну фотокартки.

Строк дії паспорту здебільшого вказується на першій сторінці документу національною та англійською мовами (DATE OF EXPIRY) з зазначенням кінцевої дати. Але деякі країни (наприклад Вірменія) не розрізняють паспортні документи на внутрішні (громадянські) та зовнішні (закордонні), та видають своїм громадянам єдиний паспортний документ, при чому строки його дії на

території країни та за кордоном різняться. Так паспорт громадянина Вірменії як правило видається на 10 років (загальний термін), а строк дії паспорту за кордоном (THIS PASSPORT IS VALID FOR FOREIGN COUNTRIES UNTIL) зазначається на 4 сторінці паспортного документу та відрізняється від основного.

За міжнародними нормами допускається можливість продовження терміну дії паспортного документу шляхом проставлення штампу про продовження на визначений термін, та скріплюється гербовою печаткою.

4) наявність імміграційної картки або відміток органів Державної прикордонної служби України про в'їзд в Україну;

5) чинність терміну реєстрації іноземця або особи без громадянства на території України;

Документи, які видаються іноземцям, особам без громадянства і є підтвердженням їх законності перебування на території України:

1. **ВІЗА** - дозвіл, наданий уповноваженим органом України в установленій законодавством формі, необхідний для в'їзду на територію України або для транзитного проїзду через її територію та перебування на території України протягом

відповідного строку.

В залежності від мети поїздки **візи** позначаються літерним кодом та поділяються на наступні види:

- *транзитна віза* (позначається літерою В, у машинозчитуваній зоні - VB) - оформляється іноземцям та особам без громадянства у разі транзитного проїзду через територію України до третьої держави, а також здійснення транзитного перевезення вантажів і пасажирів автомобільним транспортом;

короткострокова віза (позначається літерою С, у машинозчитуваній зоні - VC) - оформляється іноземцям та особам без громадянства для в'їзду в Україну, якщо строк їх перебування в Україні не перевищує 90 днів протягом 180 днів. Короткострокова віза оформляється як разова, дво- та багаторазова, як правило, на шість місяців або період, зазначений у документах, що є підставою для оформлення такої візи, але не більш як на п'ять років. При цьому строк дії візи не може перевищувати строк дії паспорта особи. Обчислення зазначеного строку здійснюється шляхом відрахування 180 днів назад від дня контролю (дня, на який необхідно визначити законність перебування іноземця на території України). Іноземець не порушив зазначений строк, якщо в межах цього 180-денного періоду він перебував на території України не більше 90 днів. Іноземцю або особі без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України, може бути продовжено строк перебування (за наявності законних підстав).

Продовження строку перебування оформляється шляхом проставлення в паспортному документі штампа, у якому зазначається орган, який прийняв рішення, та термін, на який вирішено продовжити строк перебування. Штамп проставляється вільній сторінці паспортного документа поряд з візою чи наявною відміткою про в'їзд, завіряється підписом начальника (або його заступника) територіального органу чи підрозділу ДМС за місцем проживання іноземця чи особи без громадянства та скріплюється печаткою.

У випадку необхідності іноземцю чи особі без громадянства видається вкладний талон до паспортного документа.

The diagram illustrates the layout of a visa extension stamp and its insert. The stamp is 80 mm wide and 70 mm high. The insert is 60 mm wide and 70 mm high.

Stamp Fields:

- ВКЛАДНИЙ ТАЛОН до паспортного документа
- серії _____ N _____
- громадянина(ки) _____ (громадянство)
- (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))
- Місце для відповідного штампа

Insert Fields:

- Строк перебування продовжено до
- "__" ____ 20__ року № _____
- (найменування органу, який прийняв рішення)
- (найменування приймаючої сторони в Україні)
- (місце проживання в Україні)
- (посада)
- (підпис) _____ (прізвище посадової особи)
- "__" ____ 20__ року
- (дата прийняття рішення)

2. ПОСВІДКА НА ПОСТІЙНЕ ПРОЖИВАННЯ - документ, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства та підтверджує право на постійне проживання в Україні.

ЗРАЗОК
посвідки на постійне проживання у вигляді паперової книжки

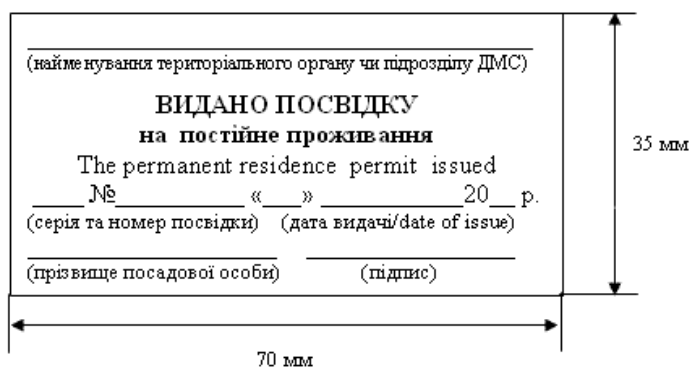

Посвідки оформляються іноземцям та особам без громадянства, які досягли 16-річного віку. У виняткових випадках посвідка на постійне проживання може оформлятися особі до досягнення 16-річного віку за

наявності нотаріально засвідченої згоди обох батьків. Відомості про дитину, яка не досягла 16-річного віку і отримала дозвіл на імміграцію в Україну разом з батьками (законними представниками) або прибула разом з батьками (законними представниками) в Україну, зазначаються в посвідці одного з батьків (законних представників).

Строк дії посвідки на постійне проживання не обмежується. Посвідка на постійне проживання підлягає обміну в разі досягнення особою 25- і 45-річного віку.

В паспортному документі іноземця або особи без громадянства проставляється відповідний штамп про видачу посвідки на постійне проживання:

ЗРАЗОК

бланка посвідки на постійне проживання з безконтактним електронним носієм
Лицьовий бік

Зворотний бік

Код територіального органу/територіального підрозділу ДМС, що оформив посвідку, позначається чотиризначним числом, в якому перші дві цифри означають регіональний код (код Автономної Республіки Крим, області чи міста) Установлено такі коди регіонів України:

Автономна Республіка Крим - 01;

Області:

Вінницька - 05; Волинська - 07; Дніпропетровська - 12; Донецька - 14; Житомирська - 18; Закарпатська - 21; Запорізька - 23; Івано-Франківська - 26; Київська - 32; Кіровоградська - 35; Луганська - 44; Львівська - 46; Миколаївська - 48; Одеська - 51; Полтавська - 53; Рівненська - 56; Сумська - 59; Тернопільська - 61; Харківська - 63; Херсонська - 65; Хмельницька - 68; Черкаська - 71; Чернівецька - 73; Чернігівська - 74; м. Київ - 80; м. Севастополь - 85.

Посвідки на постійне проживання можуть отримати:

- Іноземці та особи без громадянства можуть відповідно до Закону України "Про імміграцію" іммігрувати в Україну на постійне проживання.
- яких визнано біженцями в Україні або яким надано притулок в Україні, вважаються такими, які постійно проживають на території України з моменту визнання біженцем в Україні або надання притулку в Україні.

- яких визнано особами, що потребують додаткового захисту, або яким надано тимчасовий захист в Україні, вважаються такими, які на законних підставах тимчасово проживають на території України на період дії обставин, за наявності яких додатковий чи тимчасовий захист було надано. Тимчасове проживання на території України таких іноземців та осіб без громадянства підтверджується посвідченням особи, яка потребує додаткового захисту в Україні, або посвідченням особи, якій надано тимчасовий захист в Україні.

- які відповідно до закону прибули в Україну для працевлаштування або укладення гіг-контракту на період роботи в Україні.

- які під час перебування на законних підставах на території України у випадку, передбаченому частиною тринадцятою цієї статті, отримали дозвіл на застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні на період роботи в Україні.

- які прибули в Україну для участі у реалізації проектів міжнародної технічної допомоги, зареєстрованих у встановленому порядку на період роботи в Україні.

- які прибули в Україну з метою проповідування релігійних віровчень, виконання релігійних обрядів чи іншої канонічної діяльності за запрошенням релігійних організацій та погодженням з державним органом, який здійснив реєстрацію відповідної релігійної організації на період діяльності в Україні.

- які прибули в Україну для участі у діяльності філій, відділень, представництв та інших структурних осередків громадських (неурядових) організацій іноземних держав, зареєстрованих у встановленому порядку на період діяльності в Україні.

- які прибули в Україну для роботи у представництвах іноземних суб'єктів господарювання в Україні, зареєстрованих у встановленому порядку на період роботи в Україні.

- які прибули в Україну для роботи у філіях або представництвах іноземних банків, зареєстрованих у встановленому порядку на період роботи в Україні.

- які прибули в Україну для провадження культурної, наукової, освітньої діяльності на підставах і в порядку, встановлених міжнародними договорами України або спеціальними програмами

- які прибули в Україну з метою участі в міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів відповідно до Закону України "Про волонтерську діяльність", інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності та здійснюють волонтерську діяльність на базі зазначених організацій та установ на період провадження такої діяльності.

- які в період дії воєнного стану прибули в Україну для надання медичної допомоги, реабілітаційної допомоги на волонтерських засадах як медичні працівники, фахівці з реабілітації на період надання такої допомоги. (крім громадян Російської Федерації та Республіки Білорусь)

- які прибули в Україну для роботи кореспондентом або представником іноземних засобів масової інформації;

- які є засновниками та/або учасниками, та/або бенефіціарними власниками (контролерами) юридичної особи, зареєстрованої в Україні, та прибули в Україну з метою контролю за діяльністю таких юридичних осіб;

- які прибули в Україну з метою навчання на території України на період навчання;

- які прибули в Україну з метою возз'єднання сім'ї з особами, які є громадянами України;

- які під час перебування на законних підставах на території України у випадках, зазначених у частинах третій - тринадцятій статті 4, уклали шлюб з громадянами України;

- які прибули в Україну з метою возз'єднання сім'ї з особами, зазначеними у частинах другій - тринадцятій статті 4, на період, зазначений в частинах другій - тринадцятій статті 4;

- які в'їхали в Україну на інших законних підставах, вважаються такими, які тимчасово перебувають на території України на законних підставах на період наданого візою дозволу на в'їзд або на період, встановлений законодавством чи міжнародним договором України.

3. ПОСВІДКА НА ТИМЧАСОВЕ ПРОЖИВАННЯ - документ, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства та підтверджує законні підстави для тимчасового проживання в Україні.

ЗРАЗОК

бланка посвідки на тимчасове проживання з безконтактним електронним носієм

Посвідка оформляється іноземцям або особам без громадянства, які на законних підставах тимчасово перебувають на території України та які:

1) досягли 16-річного віку або не досягли 16-річного віку, але самостійно прибули в Україну з метою навчання, - на підставі заяв-анкет, поданих ними особисто;

2) не досягли 16-річного віку або визнані обмежено дієздатними чи недієздатними, - на підставі заяв-анкет осіб, до яких вони прибули з метою возз'єднання сім'ї.

Посвідки на тимчасове проживання можуть отримати:

- які відповідно до закону прибули в Україну для працевлаштування або укладення гіг-контракту на період роботи в Україні. *Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить строк дії дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства, якщо інше не встановлено законом чи міжнародним договором України;*

- які під час перебування на законних підставах на території України, отримали дозвіл на застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні. *Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить строк дії дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства, якщо інше не встановлено законом чи міжнародним договором України;*

- приймають участь у реалізації проектів міжнародної технічної допомоги. *Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить строк реалізації проекту міжнародної технічної допомоги, який зазначається в реєстраційній картці проекту;*

- з метою проповідування релігійних віровчень, виконання релігійних обрядів чи іншої канонічної діяльності за запрошенням релігійних організацій та погодженням з державним органом, який здійснив реєстрацію відповідної релігійної організації. *Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить один рік;*

- приймають участь у діяльності філій, відділень, представництв та інших структурних осередків громадських (неурядових) організацій

іноземних держав, зареєстрованих у встановленому порядку. *Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить один рік;*

- для роботи у представництвах іноземних суб'єктів господарювання в Україні, зареєстрованих у встановленому порядку. *Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить один рік;*

- для роботи у філіях або представництвах іноземних банків, зареєстрованих у встановленому порядку. *Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить один рік;*

- для провадження культурної, наукової, освітньої діяльності на підставах і в порядку, встановлених міжнародними договорами України або спеціальними програмами *Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить один рік;*

- приймають участь в міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів відповідно до Закону України "Про волонтерську діяльність", інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності; *Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить один рік;*

- які в період дії воєнного стану прибули в Україну для надання медичної допомоги, реабілітаційної допомоги на волонтерських засадах як медичні працівники, фахівці з реабілітації (крім громадян Російської Федерації та Республіки Білорусь); *Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить один рік;*

- для роботи кореспондентом або представником іноземних засобів масової інформації; *Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить один рік;*

- які є засновниками та/або учасниками, та/або бенефіціарними власниками (контролерами) юридичної особи, зареєстрованої в Україні, та

прибули в Україну з метою контролю за діяльністю таких юридичних осіб;

Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить два роки;

- які прибули в Україну з метою навчання; *Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить період навчання, який зазначається в документі, що підтверджує факт навчання в Україні;*

- які прибули в Україну з метою возз'єднання сім'ї з особами, які є громадянами України. *Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить два роки;*

- які уклали шлюб з громадянами України. *Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить один рік;*

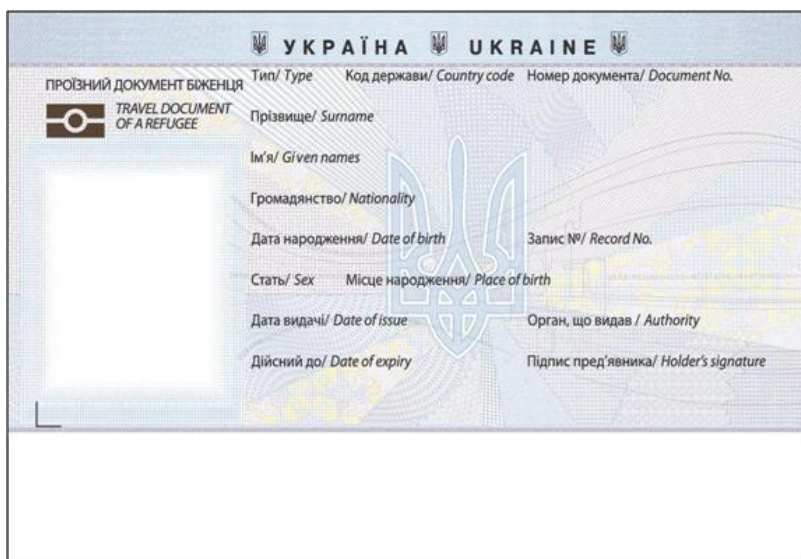
- які прибули в Україну з метою возз'єднання сім'ї з особами, зазначеними у частинах другій - тринадцятій статті 4 Закону України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства". *Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить один рік;*

- які надавали інструкторську (стрілецьку, тактичну, медичну, радіотехнічну, вибухотехнічну та іншу) допомогу підрозділам Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення, Міністерства внутрішніх справ України, залученим до проведення антитерористичної операції, перебуваючи безпосередньо у районах її проведення, та/або залученим до здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо у районах їх проведення, або добровольчим формуванням, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України та спільно з вищезазначеними підрозділами брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, а також які брали участь у виконанні бойових або службових завдань антитерористичної операції та/або заходів із

забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях спільно із вищезазначеними підрозділами та добровольчими формуваннями. *Строк дії посвідки на тимчасове проживання становить один рік.* Іноземець та особа без громадянства, що отримали посвідку, повинні зареєструвати місце проживання, а в разі його зміни – перереєструвати.

4. ПОСВІДЧЕННЯ БІЖЕНЦЯ, ПРОЇЗНИЙ ДОКУМЕНТ БІЖЕНЦЯ – документи, які видаються **біженцю** - особі, яка не є громадянином України і внаслідок обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань перебуває за межами країни своєї громадянської належності та не може користуватися захистом цієї країни або не бажає користуватися цим захистом внаслідок таких побоювань, або, не маючи громадянства (підданства) і перебуваючи за межами країни свого попереднього постійного проживання, не може чи не бажає повернутися до неї внаслідок зазначених побоювань. Іноземці та особи без громадянства, яких визнано біженцями в Україні, вважаються такими, які постійно проживають на території України з моменту визнання біженцем в Україні або надання притулку в Україні. Постійне проживання на території України біженців підтверджується посвідченням біженця.

5. ДОВІДКА ПРО ЗВЕРНЕННЯ ЗА ЗАХИСТОМ В УКРАЇНІ - документ, що засвідчує законність перебування особи на території України на період, що розпочинається з моменту звернення особи з відповідною заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, і є дійсною для реалізації прав і виконання обов'язків, передбачених законами України, до остаточного визначення статусу такої особи чи залишення нею території України.

6. ПОСВІДЧЕННЯ ОСОБИ, ЯКА ПОТРЕБУЄ ДОДАТКОВОГО ЗАХИСТУ - особа, яка не є біженцем відповідно до Конвенції про статус біженців 1951 року і Протоколу щодо статусу біженців 1967 року та Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового

захисту», але потребує захисту, оскільки така особа змушена була прибути в Україну або залишитися в Україні внаслідок загрози її життю, безпеці чи свободі в країні походження через побоювання застосування щодо неї смертної кари або виконання вирoku про смертну кару чи тортур, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання або загальнопоширеного насильства в ситуаціях міжнародного або внутрішнього збройного конфлікту чи систематичного порушення прав людини і не може чи не бажає повернутися до такої країни внаслідок зазначених побоювань.

7. ДОВІДКА ПРО ЗВЕРНЕННЯ ЗА ВИЗНАННЯМ ОСОБОЮ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА – особою без громадянства може бути визнана особа, яка не може отримати паспортний документ у зв'язку з тим, що вона не розглядається як громадянин будь-якою державою в силу дії її закону, незважаючи на законність чи незаконність її перебування на території України.

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 24 березня 2021 р. № 317

Найменування територіального органу/
територіального підрозділу ДМС

ДОВІДКА
про звернення за визнанням особою без громадянства

до заяви № _____

Фото

Прізвище/ Surname	
Ім'я/ Name	
Дата народження	
Вік	

Ця довідка підтверджує тимчасове перебування на законних підставах особи, яка звернулася із заявою про визнання особою без громадянства, на території України протягом строку розгляду такої заяви.

Довідка дійсна до _____.

(підпис) (ініціали та прізвище)

МП _____

Строк дії довідки продовжений до:

(підпис) (ініціали та прізвище)

МП _____

Такими особами можуть бути:

- колишні громадяни СРСР, які не набули громадянства будь якої країни;
- повнолітні особи, які прибули до України дітьми та не змогли отримати нових документів;
- особи, які втратили громадянство на підставі діючих законів країни своєї громадської належності;
- представники «ромської спільноти».

У разі прийняття рішення про визнання особою без громадянства така особа повинна звернутись протягом 10 днів до територіального органу або підрозділу Державної міграційної служби України за оформленням посвідки на тимчасове проживання в Україні.

2.2 Особливості діяльності співробітників Департаменту стратегічних розслідувань при виявленні «представників етнічних діаспор», що незаконно перебувають на території України

В ході виконання завдань з попередження, припинення діяльності транснаціональних та етнічних організованих груп та злочинних організацій співробітники Департаменту стратегічних розслідувань НП України стикаються з тим, що окремі учасники даних ОГ та ЗО знаходяться на території України з порушенням вимог міграційного законодавства, що вимагає відповідного реагування та притягнення їх до встановленої законом відповідальності як нелегальних мігрантів, що в подальшому може призвести до припинення діяльності цих ОГ та ЗО.

Нелегальний мігрант – іноземець або особа без громадянства, які перетнули державний кордон поза пунктами пропуску або в пунктах пропуску, але з уникненням прикордонного контролю і невідкладно не звернулися із заявою про надання статусу біженця чи отримання притулку в Україні, а також іноземець або особа без громадянства, які законно прибули в Україну, але після закінчення визначеного їм терміну перебування втратили підстави для подальшого перебування та ухиляються від виїзду з України.

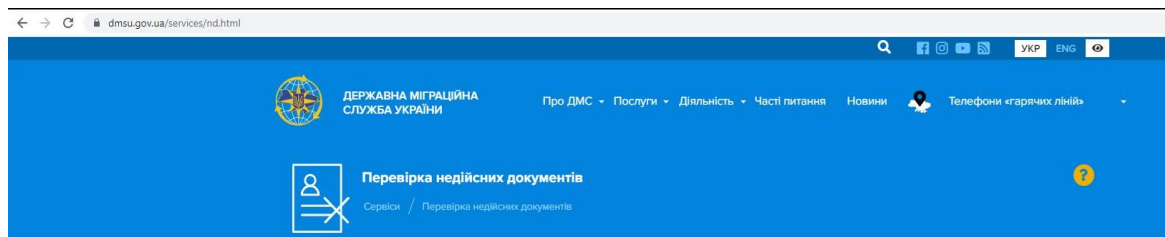
Нелегальні мігранти та інші іноземці та особи без громадянства, які вчинили злочин, адміністративні або інші правопорушення, несуть відповідальність відповідно до закону. Відповідальність за порушення міграційного законодавства України передбачена Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Інформація щодо знаходження представника «етнічної діаспори» з порушенням вимог міграційного законодавства потребує ретельної попередньої перевірки та підтвердження. При цьому оперативні співробітники перед прийняттям рішення про притягнення до відповідальності особи за вчинення вищевказаних правопорушень повинні отримати максимальну інформацію щодо іноземця або особи без громадянства з метою подальшого планування проведення заходів.

Отримати таку інформацію щодо вказаних осіб можливо за допомоги:

- державного реєстру речових прав на нерухоме майно – відомості щодо нерухомого майна яке знаходиться або знаходилося у власності особи;
- ІС ДП «НАІС» - інформація щодо транспортних засобів, які належать особі, відомостей щодо отримання посвідчення водія особою;
- інтегрованої міжвідомчої автоматизованої системи обміну інформацією з питань контролю осіб, транспортних засобів та вантажів, які перетинають державний кордон - «АРКАН» - відомості щодо перетину особою кордону та способів перетину державного кордону;
- єдиного державного демографічного реєстру, реєстру державної реєстрації актів цивільного стану – відомості щодо народження, складу родини особи та інше;
- реєстру судових рішень, реєстру стану розгляду справ Судової влади України – відомості щодо наявності судових рішень відносно конкретної особи, кримінальних та адміністративних проваджень в яких вона фігурує. ;
- єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань;
- інформаційної бази (відповідних реєстрів) Національної поліції України.

В деяких випадках оперативний співробітник не має можливості безпосередньо якийсь визначений момент, наприклад при перевірці документів у іноземця на вулиці, перевірити його за вищевказаними обліками та базами даних з метою встановлення відповідності документів або перевірки їх на предмет підробки. Окремі сервіси, як наприклад сайт Державної міграційної служби України, надає можливість перевірки за базою недійсності документ особи в режимі реального часу.

Перевірка за базою недійсних документів

1 Оберіть тип документа

Оберіть тип документа

- Паспорт громадянина України
- Паспорт громадянина України у формі картки
- Паспорт громадянина України для виїзду за кордон
- Тимчасове посвідчення громадянина України
- Посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон

2

3 САРТЧНА

Я не робот

Також необхідно пам'ятати, що під час перевірки інформації щодо особи яка нелегально перебуває на території нашої держави або перевірки такої особи, необхідно також в межах можливості потрібно встановити, хто саме запросив його на територію України, надав йому житло для фактичного мешкання або надав роботу на території України. Згідно законодавства України вищевказані особи вчинили адміністративне правопорушення за ч. 204 КУпАП «Порушення посадовими особами підприємств, установ і організацій, незалежно від форм власності, у тому числі іноземних суб'єктів господарської діяльності, що діють на території України, фізичними особами - підприємцями, які використовують найману працю, встановленого порядку працевлаштування, прийняття на навчання іноземців та осіб без громадянства, надання їм житла, а також інші порушення, якщо вони будь-яким чином сприяють іноземцям та особам без громадянства в ухиленні від виїзду з України після закінчення терміну перебування або спрямовані на їх незаконну реєстрацію, оформлення документів на проживання» та адміністративне правопорушення за ч. 205 КУпАП «Невжиття громадянами, які запросили в Україну іноземців і осіб без громадянства в приватних

справах і надали їм жилу площу, заходів до забезпечення у встановленому порядку їх своєчасної реєстрації».

**АЛГОРИТМ ДІЙ ПРАЦІВНИКІВ ДЕПАРТАМЕНТУ
(УПРАВЛІННЯ) СТРАТЕГІЧНИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ЗА ФАКТОМ
ВЧИНЕННЯ ОСОБОЮ ПОРУШЕНЬ МІГРАЦІЙНОГО
ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ
(СТ. 203, 204, 204-1, 205, 206, 206-1 КУпАП)**

Попередньо визначитись з кількістю співробітників, які буду приймати участь у проведенні заходу по виявленню факту порушення міграційного законодавства іноземцем, представником «етнічної діаспори». Визначити і розподілити ролі та обов'язки кожного співробітника або присутньої особи.

При необхідності передбачити можливість присутності перекладача.

Провести перевірку документів оглядаємої особи, при їх відсутності або закінченні строку дії документів, повідомити та роз'яснити права особи відповідно до ст. 262 КУпАП.

В разі, якщо документи особи містять явні ознаки підробки, здійснюється виклик СОГ для збору матеріалів та фіксації факту.

В разі виявлення заборонених предметів та речей, здійснюється виклик СОГ для збору матеріалів та фіксації факту.

Провести поверхневий огляд особи (в разі якщо вона затримується разом з транспортним засобом – огляд транспортного засобу). В даний час в умовах воєнного стану особливо увага приділяється виявленню заборонених речей – зброї, вибухівки, наркотичних засобів.

Обов'язково здійснюється огляд мобільного телефону затриманої особи.

Відбирається пояснення особи за фактом вчиненого правопорушення щодо норм міграційного законодавства України, а також свідків даної події, осіб, які знаходились разом з іноземцем

Затримана особа доставляється до найближчого територіального відділу Державної міграційної служби України.
Під час затримання працівник поліції повинен ознайомити особу з її правами та обов'язками, передбаченими ст. 55, 56, 59, 63 Конституції України та ст. 268 КУпАП та скласти протокол про адміністративне затримання за ст. 261 КУпАП.

Працівниками ДМС в разі підтвердження вчинення вищевказаного адміністративного правопорушення складається протокол про адміністративне правопорушення за ч. 1 ст. 203 КУпАП, постанову про накладання адміністративного стягнення та у випадках передбачених законодавством - рішення про примусове повернення до країни походження або третьої країни іноземця або особи без громадянства.

Вищевказане рішення про примусове повернення складається в окремих випадках. Іноземцям, які мають підстави для подальшого перебування в Україні, надається можливість подати документи для продовження строку перебування або для оформлення посвідки на тимчасове проживання. В першу чергу це стосувалось тих, хто має в Україні родину чи офіційне працевлаштування. Відповідно вищевказаного рішення іноземний громадянин повинен добровільно залишити територію України в період від 14 до 30 діб. В разі невиконання вищевказаного рішення особа повинна бути затримана та доставлена працівниками поліції до найближчого відділу ДМС.

В разі затримання та доставляння до ДМС вищевказаних осіб працівники ДМС звертаються з позовом до суду відносно постанови щодо примусового поміщення до пунктів тимчасового перебування іноземців та

осіб без громадянства, які незаконно перебувають на території України, з метою забезпечення їх ідентифікації та подальшого примусового видворення з держави.

Необхідно брати до уваги, що в окремих випадках заборонено виносити рішення про примусове повернення, проведення примусового видворення або видачі чи передачі іноземця та особи без громадянства, а саме:

1. Іноземець або особа без громадянства не можуть бути примусово повернуті чи примусово видворені або видані чи передані до країн:

- де їх життю або свободі загрожуватиме небезпека за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань;

- де їм загрожує смертна кара або страта, катування, жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження чи покарання;

- де їх життю або здоров'ю, безпеці або свободі загрожує небезпека внаслідок загальнопоширеного насильства в ситуаціях міжнародного або внутрішнього збройного конфлікту чи систематичного порушення прав людини, або природного чи техногенного лиха, або відсутності медичного лікування чи догляду, який забезпечує життя;

- де їм загрожує видворення або примусове повернення до країн, де можуть виникнути зазначені випадки.

2. Забороняється колективне примусове видворення іноземців та осіб без громадянства.

<p>Стаття 203. Порушення іноземцями та особами без громадянства правил перебування в Україні і транзитного проїзду через територію України</p>

<p>Порушення іноземцями та особами без громадянства правил перебування в Україні, тобто проживання без документів на право проживання в Україні, за недійсними документами або документами, термін дії яких закінчився, або працевлаштування без відповідного дозволу</p>

на це, якщо необхідність такого дозволу передбачено законодавством України, або недодержання встановленого порядку пересування і зміни місця проживання, або ухилення від виїзду з України після закінчення відповідного терміну перебування, неприбуття без поважних причин до визначеного місця навчання або працевлаштування після в'їзду в Україну у визначений строк, а так само порушення правил транзитного проїзду через територію України, крім порушень, передбачених частиною другою цієї статті, – тягнуть за собою накладення штрафу від тридцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Недодержання іноземцями та особами без громадянства встановленого порядку реєстрації або порушення встановленого терміну перебування в Україні, виявлені в пунктах пропуску через державний кордон України, – тягнуть за собою попередження або накладення штрафу від тридцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дія цієї статті не поширюється на випадки, коли іноземці чи особи без громадянства з наміром отримати притулок чи бути визнаними в Україні біженцями або особами, які потребують додаткового або тимчасового захисту, під час в'їзду в Україну незаконно перетнули державний кордон України і перебувають на території України протягом часу, необхідного для звернення із заявою про надання притулку чи заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, відповідно до Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту».

Об'єктом цього правопорушення є правила перебування в Україні і транзитного проїзду через територію України іноземців та осіб без громадянства.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого коментованою статтею, полягає у вчиненні таких діянь: порушенні іноземцями та особами без громадянства правил перебування в Україні, тобто проживання без документів на право проживання в Україні, за недійсними документами або

документами, термін дії яких закінчився, або працевлаштування без відповідного дозволу на це, якщо необхідність такого дозволу передбачено законодавством України, або недодержанні встановленого порядку пересування і зміни місця проживання, або ухиленні від виїзду з України після закінчення відповідного терміну перебування, порушенні правил транзитного проїзду через територію України, недодержанні іноземцями та особами без громадянства встановленого порядку реєстрації або порушенні встановленого терміну перебування в Україні.

Суб'єктом правопорушення може бути іноземець або особа без громадянства.

Суб'єктивна сторона правопорушення характеризується наявністю вини у формі умислу.

Стаття 204. Порушення порядку працевлаштування, прийняття на навчання, надання житла, реєстрації іноземців та осіб без громадянства та оформлення для них документів

Порушення посадовими особами підприємств, установ і організацій, незалежно від форм власності, у тому числі іноземних суб'єктів господарської діяльності, що діють на території України, встановленого порядку працевлаштування, прийняття на навчання іноземців та осіб без громадянства, надання їм житла, а також інші порушення, якщо вони будь-яким чином сприяють іноземцям та особам без громадянства в ухиленні від виїзду з України після закінчення терміну перебування або спрямовані на їх незаконну реєстрацію, оформлення документів на проживання, - тягнуть за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері міграції.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у порушенні встановленого порядку працевлаштування, прийняття на навчання іноземців та осіб без громадянства, надання їм житла, а також інші порушення, якщо

вони будь-яким чином сприяють іноземцям та особам без громадянства в ухиленні від виїзду з України після закінчення терміну перебування або спрямовані на їх незаконну реєстрацію, оформлення документів на проживання (формальний склад).

Суб'єкт адміністративного проступку – спеціальний (посадові особи).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини у формі умислу.

Стаття 204-1. Незаконне перетинання або спроба незаконного перетинання державного кордону України

Перетинання або спроба перетинання державного кордону України будь-яким способом поза пунктами пропуску через державний кордон України або в пунктах пропуску через державний кордон України без відповідних документів або за документами, що містять недостовірні відомості про особу, чи без дозволу відповідних органів влади – тягнуть за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Ті самі дії, вчинені групою осіб або особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, – тягнуть за собою накладення штрафу від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Чинність цієї статті не поширюється на випадки повернення в Україну без встановлених документів громадян України, які стали жертвами злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми, а також на випадки прибуття в Україну іноземців чи осіб без громадянства з метою отримання притулку або набуття статусу біженця, якщо вони в установленій законом термін звернулися до відповідних

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері охорони державного кордону.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у перетинанні або спробі перетинання державного кордону України будь-яким способом поза

пунктами пропуску через державний кордон України або в пунктах пропуску через державний кордон України без відповідних документів або за документами, що містять недостовірні відомості про особу, чи без дозволу відповідних органів влади (формальний склад).

Суб'єкт адміністративного проступку – загальний (фізичні осудні особи, які досягли 16-річного віку).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини у формі умислу.

Стаття 205. Невжиття заходів до забезпечення своєчасної реєстрації іноземців і осіб без громадянства

Невжиття громадянами, які запросили в Україну іноземців і осіб без громадянства в приватних справах і надали їм жилу площу, заходів до забезпечення у встановленому порядку їх своєчасної реєстрації - тягне за собою попередження або накладення штрафу від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
--

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері міграції.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у нежитті громадянами, які запросили в Україну іноземців і осіб без громадянства в приватних справах і надали їм жилу площу, заходів до забезпечення у встановленому порядку їх своєчасної реєстрації (формальний склад).

Суб'єкт адміністративного проступку – загальний (фізичні осудні особи, які досягли 16-річного віку).

Стаття 206. Порухнення порядку надання іноземцям та особам без громадянства житла, транспортних засобів та сприяння в наданні інших послуг

Надання громадянами іноземцям та особам без громадянства житла, транспортних засобів, сприяння їх незаконній реєстрації, оформленню документів на проживання чи навчання, прийняттю на роботу, а також
--

надання інших послуг на порушення встановлених правил перебування Іноземців та осіб без громадянства в Україні і правил транзитного проїзду їх через територію України, якщо ці дії безпосередньо не пов'язані із незаконним переправленням осіб через державний кордон України, - тягнуть за собою накладення штрафу від трьохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері міграції.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у наданні іноземцям та особам без громадянства житла, транспортних засобів, сприянні їх незаконній реєстрації, оформленню документів на проживання чи навчання, прийняттю на роботу, а також наданні інших послуг на порушення встановлених правил перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні і правил транзитного проїзду їх через територію України, якщо ці дії безпосередньо не пов'язані із незаконним переправленням осіб через державний кордон України (формальний склад).

Суб'єкт адміністративного проступку – загальний (фізичні осудні особи, що досягли 16- річного віку).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини у формі умислу.

Стаття 206-1. Незаконне перевезення іноземців та осіб без громадянства територією України

Перевезення водіями іноземців та осіб без громадянства на порушення встановлених правил перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні і транзитного проїзду їх через територію України, якщо ці дії безпосередньо не пов'язані із незаконним перетинанням осіб через державний кордон України, – тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Обладнання власниками або водіями транспортних засобів

спеціально прихованими або замаскованими місцями, які використовуються для перевезення нелегальних мігрантів, – тягне за собою накладення штрафу на власників транспортних засобів або посадових осіб підприємств, установ, організацій, відповідальних за технічний стан, обладнання, експлуатацію транспортних засобів,- від ста двадцяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією транспортного засобу чи без такої і на водіїв – від ста двадцяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, якщо вони вчинені повторно або групою осіб, або щодо кількох іноземців та осіб без громадянства, а так само перевезення іноземців та осіб без громадянства в обладнаних власниками транспортних засобів або водіями спеціальних схованках для перевезення людей, – тягнуть за собою накладення штрафу від ста сімдесяти до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією транспортних засобів чи без такої.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері міграції.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у таких альтернативних формах:

1) перевезення іноземців та осіб без громадянства на порушення встановлених правил перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні і транзитного проїзду їх через територію України, якщо ці дії безпосередньо не пов'язані із незаконним перетинанням осіб через державний кордон України;

2) обладнання транспортних засобів спеціально прихованими або замаскованими місцями, які використовуються для перевезення нелегальних мігрантів;

3) перевезення іноземців та осіб без громадянства в обладнаних спеціально прихованими або замаскованими місцями для перевезення людей транспортних засобах (всі три склади - формальні).

Суб'єкт адміністративного проступку – громадяни (водії, власники транспортних засобів).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини у формі умислу (прямого і непрямого – у ч. 1 цієї статті; тільки прямого - у ч.ч. 2 і 3 цієї статті).

Згідно п. 1 ч. 1 ст. 255 КУпАП органи внутрішніх справ (Національної поліції) уповноважені складати протоколи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 204-1 та ст. 206-1 КУпАП.

Рішення про заборону в'їзду в Україну іноземцю приймається Департаментом стратегічних розслідувань НП України в інтересах боротьби з організованою злочинністю.

З метою прийняття ДСР НП України рішення про заборону в'їзду відповідно центральним органом управління поліцією, територіальними (у тому числі міжрегіональними) органами поліції, їх відокремленими підрозділами (готується довідка, у якій зазначаються:

➤ дані про іноземця, якому передбачається заборонити в'їзд: прізвище, ім'я (імена) та по батькові (за наявності) іноземця в називному відмінку латинськими літерами, число, місяць, рік народження, стать,

громадянство (підданство) або країна постійного проживання, а також за наявності - дані паспортного документа іноземця (вид, серія, номер, орган, який видав, дата видачі), місце народження, місце роботи, посада, місце проживання (перебування), номери засобів зв'язку;

➤ відомості, що обґрунтовують необхідність прийняття рішення про заборону в'їзду, зокрема, обставини, що є підставою для прийняття рішення про заборону в'їзду;

➤ результати перевірки іноземця за інформаційними системами й обліками, у тому числі функціональними підсистемами єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України, банками даних Міжнародної організації кримінальної поліції - Інтерпол;

➤ відомості про наявність майнових зобов'язань перед юридичними та фізичними особами в Україні;

➤ строк заборони в'їзду в Україну іноземцю.

Довідка готується **окремо стосовно кожного іноземця**, щодо якого приймається рішення про заборону в'їзду.

Подальшому довідка разом з матеріалами, що підтверджують обставини і характер вчинення іноземцем діяння, яке суперечить інтересам боротьби з організованою злочинністю надсилається до ДСР НП України.

На підставі відомостей, викладених у довідці, уповноваженим підрозділом поліції не пізніше п'яти робочих днів готується рішення про заборону в'їзду у формі постанови про заборону в'їзду в Україну.

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____ (керівник уповноваженого підрозділу поліції)

_____ (звання)

_____ (підпис)

_____ (власне ім'я та прізвище)

_____ 20__ року

ПОСТАНОВА
про заборону в'їзду в Україну

_____ 20__ року

Київ

_____ (посада, звання, власне ім'я та прізвище працівника за напрямом діяльності уповноваженого підрозділу поліції)

Розглянувши довідку та наявні матеріали стосовно:

_____ (прізвище, ім'я (друге ім'я), по батькові (за наявності), число, місяць, рік народження, стать, громадянство (підданство)

_____ або країна постійного проживання, а також, за наявності, документ, що посвідчує особу, місце народження,

_____ місце роботи, посада, місце тимчасового перебування в Україні, місце проживання, номер телефону

ВСТАНОВИВ:

_____ (обставини, що слугували підставою для прийняття рішення про заборону в'їзду,

_____ без розкриття джерела отримання інформації та проведених заходів;

_____ які положення законів чи нормативно-правових актів України ним порушено (за наявності)

Ураховуючи, що ці дії суперечать інтересам боротьби з організованою злочинністю, та керуючись абзацом другим частини першої, частиною третьою статті 13 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»,

ПОСТАНОВИВ:

заборонити громадянину (підданому, особі без громадянства)

_____ (прізвище, ім'я (друге ім'я), по батькові (за наявності), число, місяць, рік та місце народження, стать,

_____ країна постійного проживання)

в'їзд в Україну строком на _____ роки (років)

_____ (посада, звання працівника підрозділу

_____ за напрямом діяльності

_____ уповноваженого підрозділу поліції)

_____ (підпис)

_____ (власне ім'я та прізвище)

_____ 20__ року

ПОГОДЖЕНО:

_____ 20__ року

Якщо інформація, викладена в довідці та в матеріалах, є недостатньою для прийняття рішення про заборону в'їзду, довідка та матеріали надсилаються органу (підрозділу) поліції із зауваженнями та пропозиціями щодо усунення недоліків.

Рішення про заборону в'їзду приймається уповноваженим підрозділом поліції строком на три роки. Строк заборони в'їзду в Україну іноземцю обчислюється з дати затвердження постанови про заборону в'їзду в Україну.

У разі невиконання рішення про заборону в'їзду іноземцю забороняється подальший в'їзд в Україну на десять років, що додається до частини строку заборони в'їзду в Україну, який не спливає до моменту прийняття повторного рішення про заборону в'їзду.

При припиненні існування обставин, на підставі яких іноземцю було заборонено в'їзд в Україну, органи (підрозділи) поліції інформують уповноважений підрозділ поліції про:

- припинення існування обставин, на підставі яких іноземцю було заборонено в'їзд в Україну;
- винесення судом рішення, яке набрало законної сили, про скасування рішення про заборону в'їзду.

Важливо звертати увагу на те, що **не приймається рішення про заборону в'їзду стосовно іноземця, що має статус біженця в Україні, або особи, яка потребує додаткового чи тимчасового захисту.**

ВИСНОВОК

На теперішній час законодавство України має в своєму розпорядженні значні важелі впливу на нелегальну міграція, яка є однією із складових частин сфер діяльності організованої злочинності. Нелегальні мігранти, які є представниками різних «етнічних діаспор» дуже часто входять до складу організованих груп та злочинних організацій етнічного спрямування, що діють як на території України, так і інших держав.

Особливої уваги протидія нелегальній міграції набула з початком 2022 року після відкритої злочинної агресії з боку російської федерації та введення воєнного стану в Україні. Крім великої кількості іноземців, що примкнули до добровольчих лав та ЗСУ для боротьби з агресором, на територію України намагаються також потрапити особи, що ставлять на меті особисте збагачення через вчинення кримінальних правопорушень користуючись тим, що підрозділи Національної поліції, Державної прикордонної служби отримали додаткові завдання по протидії агресору.

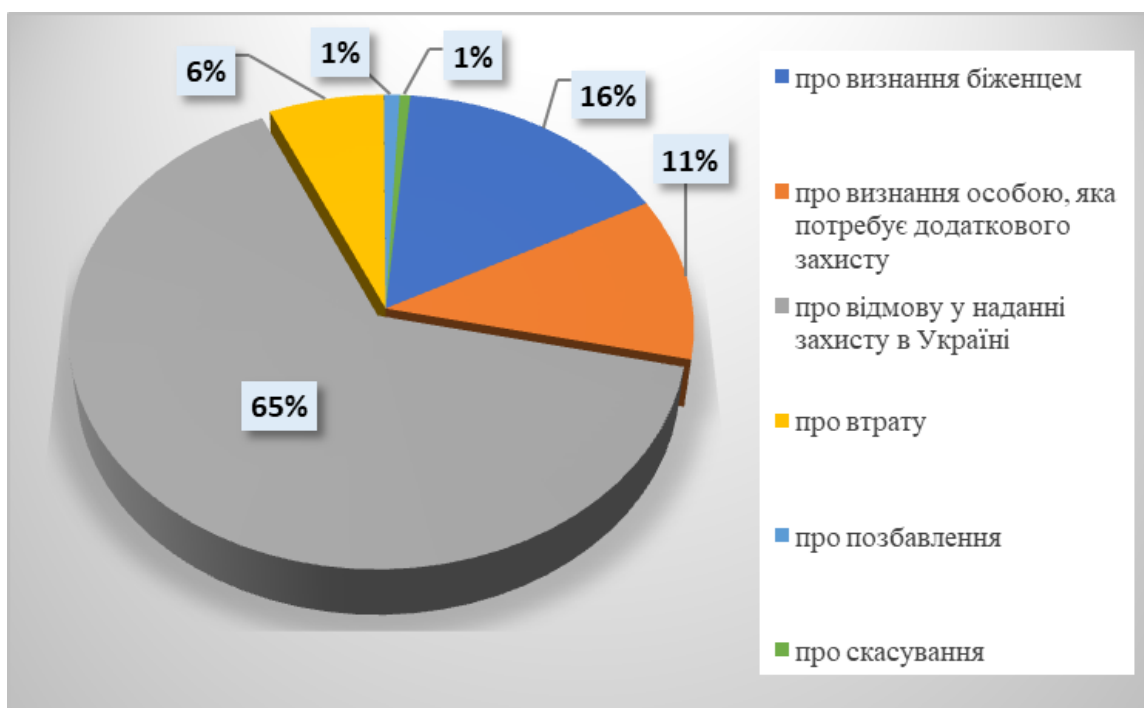
Правильним рішенням на фоні даної ситуації є наказ МВС від 05.04.2022 №209 який затверджує Інструкцію та впорядковує порядок дій Національної поліції України по недопущенню в'їзду до нашої держави іноземців, осіб без громадянства в інтересах боротьби з організованою злочинністю.

ДОДАТКИ

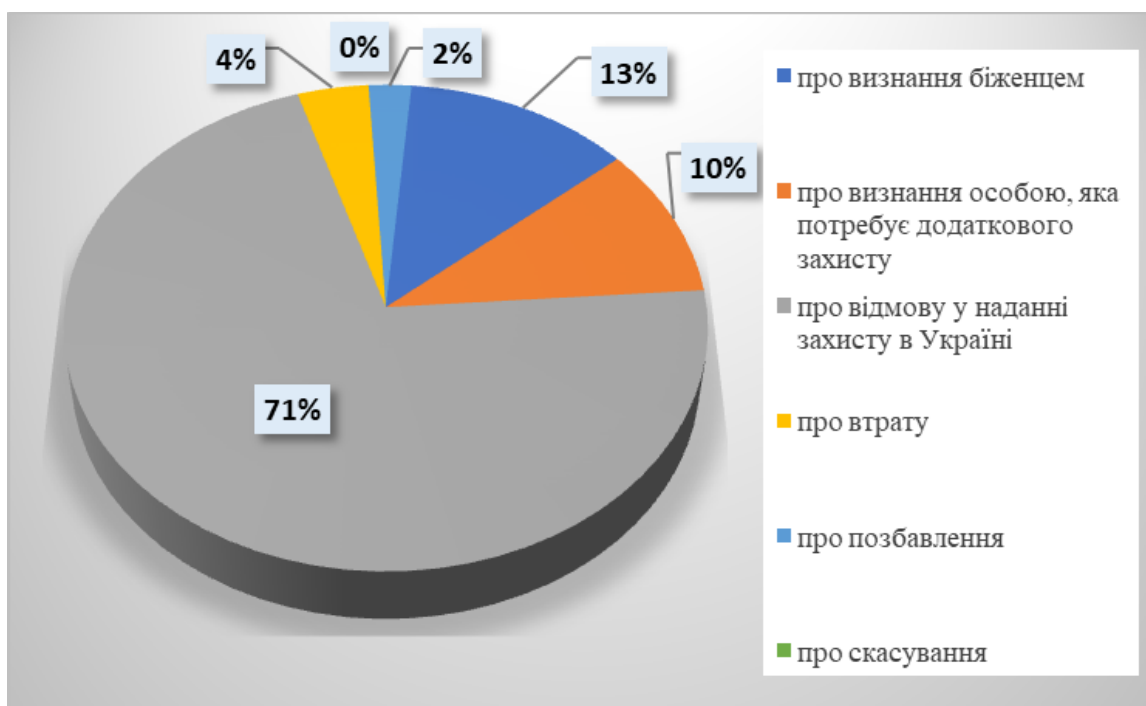
Додаток 1

Рішення ДМС України за заявами шукачів захисту в Україні

9 місяців 2021 року

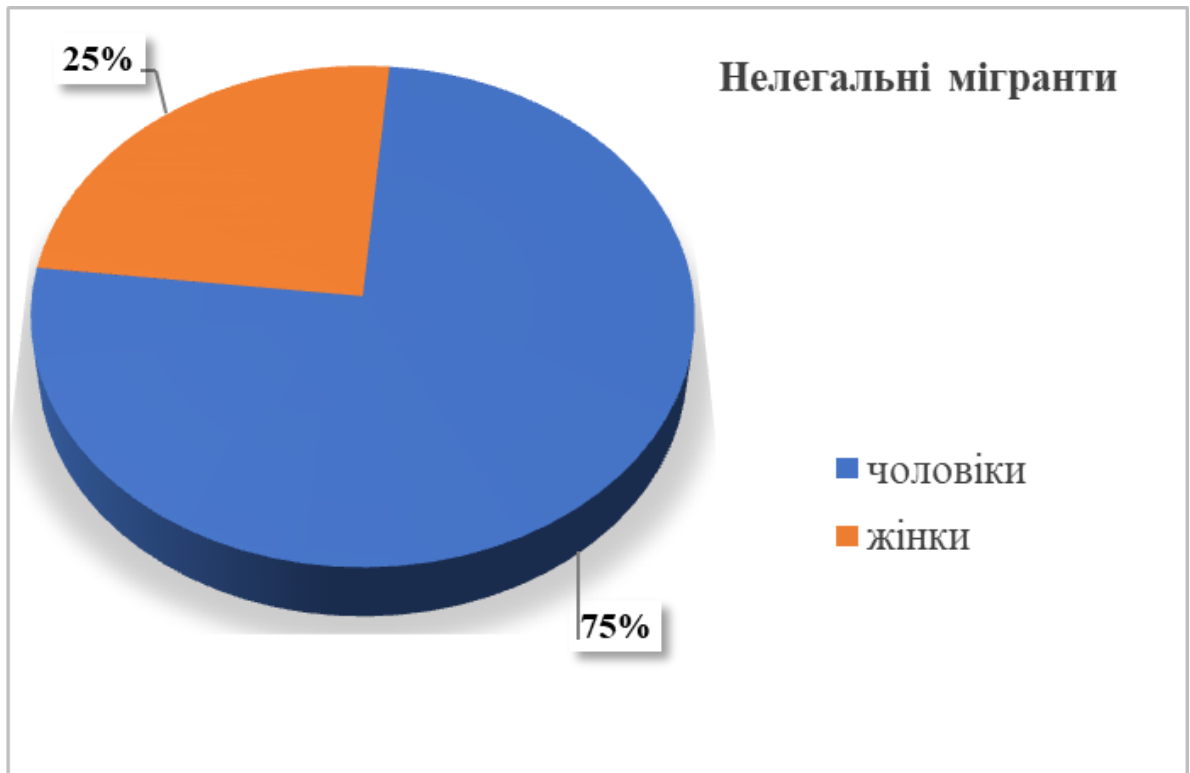

9 місяців 2022 року

Виявлені нелегальні мігранти за ознаками статі

9 місяців 2021 року

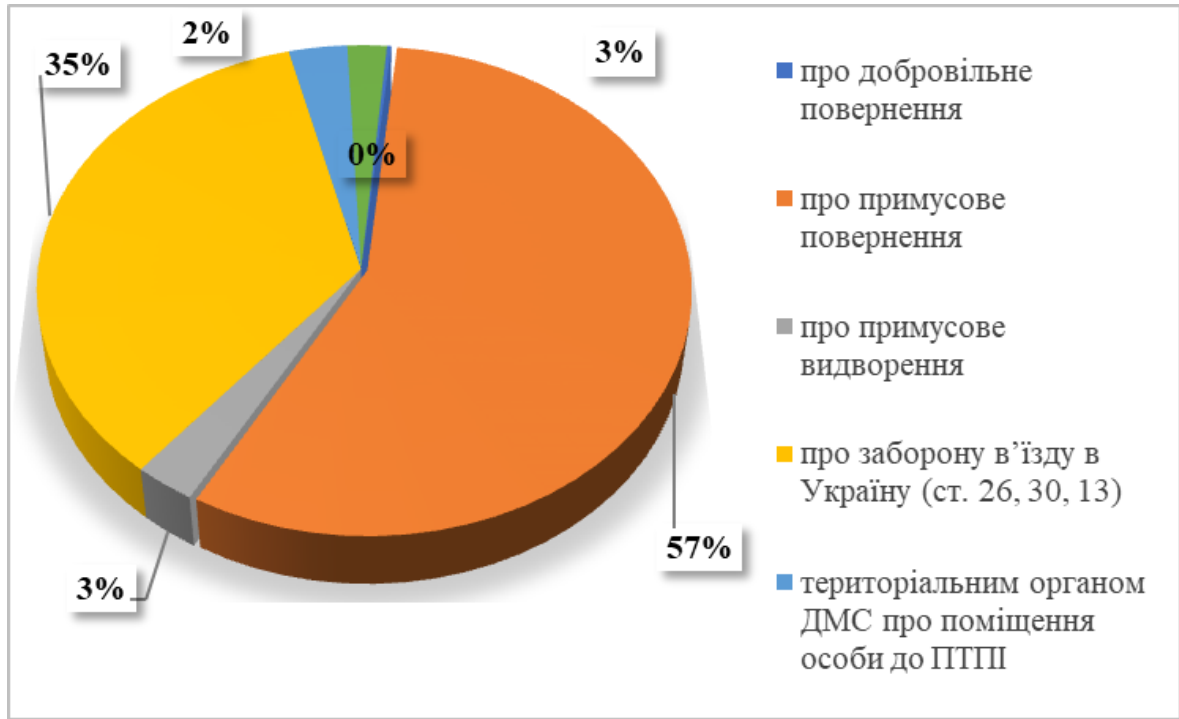

9 місяців 2022 року

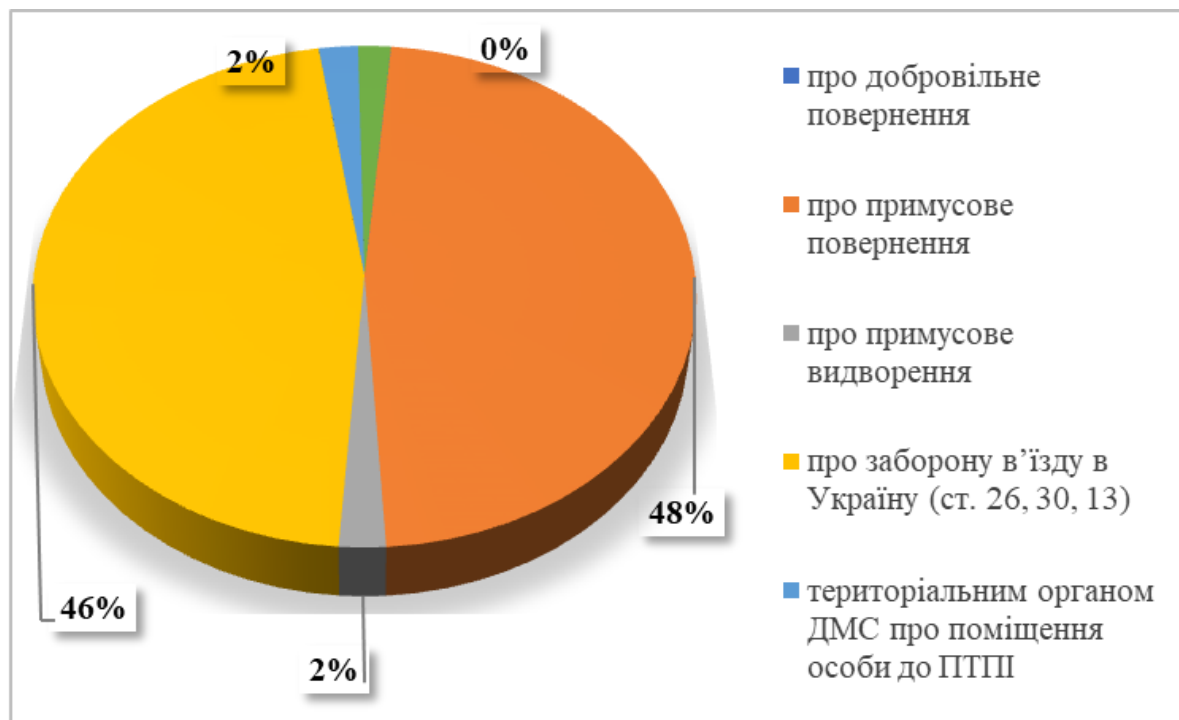

Рішення, прийняті Державною міграційною службою щодо виявлених нелегальних мігрантів

9 місяців 2021 року

9 місяців 2022 року

**Порівняльні статистичні данні щодо діяльності Державної міграційної
служби України щодо протидії нелегальній міграції**

№ з/п	Показник	9 місяців 2021	9 місяців 2022
1	Встановлено належність до громадянства України на підставі рішень судів (п.1, 2 ст.3)	175	105
2	Оформлено належність до громадянства України на підставі внесених написів "Громадянин України" (п. 3 ст. 3)	17	17
3	Особи, які набули громадянство України за народженням (ст. 7)	8622	6353
4	Особи, які набули громадянство України за територіальним походженням (ч. 1, 2, 3, ст. 8)	1978	921
5	Особи, які набули громадянство України на підставі Угод про спрощений порядок зміни громадянства	112	57
6	Прийнято до громадянства України за Указом Президента України	31	219
7	Поновлено у громадянстві України (ст. 10)	12	2
8	Набуття громадянства України, а саме:	364	250
8.1	дітьми внаслідок усиновлення (ст. 11)	20	17
8.2	внаслідок встановлення над дитиною опіки чи піклування, влаштування дитини в дитячий заклад чи заклад охорони здоров'я, у дитячий будинок сімейного типу чи прийомну сім'ю або передачі на виховання в сім'ю патронатного вихователя (ст. 12)	140	111
8.3	визнаною судом недієздатною, внаслідок встановлення над нею опіки громадянина України (ст. 13)	0	0
8.4	дитиною у зв'язку з перебуванням у громадянстві України її батьків чи одного з них (ст. 14)	188	107
8.5	внаслідок визнання батьківства чи материнства або встановлення батьківства чи материнства (ст. 15)	16	15
9	Видано довідок про реєстрацію особи громадянином України	11768	7760
10	Видано тимчасових посвідчень громадянина України	760	338
11	Громадянство припинено за Указом Президента України	4	12
12	Оформлено паспортів громадянина України у вигляді книжечки	1399	819
13	Уклеєно фотокарток у зв'язку з досягненням 2 5-, 45 - річного	463766	284842

	віку		
14	Оформлено паспортів громадянина України у вигляді ID картки	1079530	945532
15	Видано паспортів громадянина України у вигляді ID картки	1008825	840132
16	Оформлено паспортів громадянина України для виїзду за кордон (у т.ч. МЗС):	1411206	2383490
17	Видано паспортів громадянина України для виїзду за кордон (у т.ч. МЗС):	1344957	1955671
18	Оформлено документів для виїзду громадян України за кордон на постійне місце проживання	3994	1879
19	Повернулось в Україну	1451	408
20	Відповідно до КУпАП до адміністративної відповідальності притягнуто осіб (протокол), з них:	14538	10160
20.1	ст. 200	1	0
20.2	ст. 201	0	0
20.3	ч.1 ст. 203	11702	8516
20.4	ст. 203-1	32	8
20.5	ст. 204	344	203
20.6	ст. 205	2256	1375
20.7	ст. 206	203	58
21	На порушників міграційного законодавства накладено штрафів:	30477611 грн.	23957308 грн.
21.1	за протоколами ДМС	30356758 грн.	23867630 грн.
21.2	за протоколами винесеними СБУ, ДПС	120853 грн.	107678 грн.
22	Кількість іноземців та ОБГ, яких визнано біженцями в Україні, з них:	1295	1508
22.1	чоловіки	978	1077
22.2	жінки	317	431
23	Кількість іноземців та ОБГ, яких визнано особами, які потребують додаткового захисту в Україні станом на:	916	1007

23.1	чоловіки	698	755
23.2	жінки	218	252
24	Надійшло запитів про реадмісію в Україну	407	240
25	Погоджено запитів про реадмісію	317	174
26	Не погоджено запитів про реадмісію	90	66
27	Направлено запитів про реадмісію з України	18	13
28	Реадмісовано з України	4	2
29	Перебуває на обліку імігрантів	300161	304167
30	Оформлено посвідок на постійне проживання (вперше та обмін)	15004	6038
31	Відмовлено в оформленні посвідки на постійне проживання (вперше та обмін)	698	423
32	Вилучено посвідок на постійне проживання	2057	901
33	Перебуває на обліку іноземців та осіб без громадянства (тимчасові)	172304	187389
34	Оформлено посвідок на тимчасове проживання (вперше та обмін)	53090	20598
35	Відмовлено у видачі посвідки на тимчасове проживання	2500	1653
36	Скасовано посвідок на тимчасове проживання	12887	13710
37	Вилучено посвідок на тимчасове проживання	15188	6630
38	Продовжено строк перебування іноземцям та особам без громадянства	8964	3017
39	Відмовлено в продовженні строку перебування	91	65
40	Скорочено строк тимчасового перебування іноземцям та осіб без громадянства	48	2
41	Видано спеціальних дозволів на в'їзд на тимчасово окуповану територію України або виїзді з неї	622	61
42	Видано дозволів на імміграцію	8633	4301
43	Відмовлено у видачі дозволу на імміграцію	339	650
44	Скасовано дозволів на імміграцію	1462	1436
45	Виявлено дітей, розлучених із сім'єю	3	3
46	Розміщено в ПТРБ з початку року	47	2
47	Проживають у ПТРБ з початку року	290	241
448	Розміщено в ПТПІ з початку року	428	257

49	Утримувалось у ПТПП з початку року	629	519
50	Видворено осіб у примусовому порядку з ПТПП з початку 2021 року	183	141
51	Звільнено з ПТПП з початку 2021 року	284	291
52.1	Кількість осіб, які звернулися ОМС із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту	931	174
52.2	Кількість заяв про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, поданих до ОМС	694	142
53	Прийнято рішень ДМС України за заявами шукачів захисту в Україні, з них:	336	129
53.1	про визнання біженцем	53	16
53.2	про визнання особою, яка потребує додаткового захисту	38	13
53.3	про відмову у наданні захисту в Україні	218	92
53.4	про втрату	22	5
53.5	про позбавлення	3	3
53.6	про скасування	2	0
54	Оформлено та видано посвідчення біженця	52	18
55	Продовжено строк дії посвідчення біженця	24	13
56	Оформлено та видано проїзний документ біженця	45	47
57	Оформлення та видача довідки про звернення за захистом в Україні	1058	238
58	Продовжено строк дії довідки про звернення за захистом в Україні	2605	780
59	Оформлено та видано посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту	67	22
60	Продовження строку дії посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту	33	23
61	Оформлено та видано проїзного документа особи, якій надано додатковий захист	83	61
62	Виявлено нелегальних мігрантів, з них:	5698	4138
62.1	чоловіки	4299	3237
62.2	жінки	1399	901
63	Прийнято рішення по затриманим нелегальним мігрантам:		
63.1	про добровільне повернення	22	1

63.2	про примусове повернення	5241	3895
63.3	про примусове видворення	261	172
63.4	про заборону в'їзду в Україну (ст. 26, 30, 13)	3255	3797
63.5	територіальним органом ДМС про поміщення особи до ПТПШ	293	170
63.6	судом про затримання особи з поміщенням до ПТПШ	197	141
64	Виконано рішень про примусове повернення	3343	2652
65	Видворено нелегальних мігрантів в примусовому порядку	190	142
66	Виконано рішень про добровільне повернення	15	1
67	Продовжено строк дії паспорта громадянина України для виїзду за кордон		167109
68	Уклеєно фотокарток дитини (вік до 18 років) до закордонних паспортів їх батьків або їх законних представників		142486
69	Оформлено та видано посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон з безконтактним електронним носієм		195

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Київ: Просвіта, 1996. 80 с. (із наступними змінами та доповненнями).
2. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України: кодекс від 05.04.2001, редакція від 25.09.2020 [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України» від 13.04.2012р. № 4652-VI // Х.: Одісей, 2012. 360 с.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення, редакція від 18.10.2022 // [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
5. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 19-20, ст.179) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#n122>.
6. Закон України «Про громадянство України» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 13, ст.65) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>.
7. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Порядку продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України» від 15 лютого 2012 р. № 150 Київ // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/150-2012-%D0%BF/print>.
8. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Правил оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію» від 1 березня 2017 р. № 118, Київ // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/118-2017-%D0%BF/print>.
9. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 року // ВВР України. 2015. № 2. Ст. 124. [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
10. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою» від 04.06.2020 року // Голос України від 26.06.2020. № 105.
11. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження про Державну міграційну службу України» від 20.08.2014 №360, Київ // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2014-%D0%BF#n8>.

12. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження зразка, технічного опису бланка та Порядку оформлення, видачі, обміну, скасування, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсною та знищення посвідки на постійне проживання» від 25.04.2018 № 321 Київ // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/321-2018-%D0%BF#Text>.

13. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження зразка, технічного опису бланка та Порядку оформлення, видачі, обміну, скасування, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсною та знищення посвідки на тимчасове проживання» від 25.04.2018 № 322 Київ // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-2018-%D0%BF#Text>

Відомчі та міжвідомчі накази, інструкції:

1. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 року № 877. [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF#Text>

2. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5. [Електронний ресурс] – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>

3. Про затвердження Положення про Департамент стратегічних розслідувань НП України: Наказ НП України від 23.10.2019 № 1077.

4. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: Наказ МВС України від 08.02.2019 року №100.

5. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ МВС України 07.07.2017 № 575.

6. Наказ МВС України від 05.04.2022 №209 «Про затвердження Інструкції про порядок прийняття уповноваженим підрозділом Національної поліції України рішень про заборону в'їзду в Україну іноземцям та особам без громадянства» // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0404-22/print>.

7. Наказ МВС України від 28.08.2013 № 825 «Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення Державною міграційною службою України» // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1654-13#Text>.

Підручники, монографії, навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали і наукові видання:

1. Аналітичний огляд «Оцінка рівня стану організованої злочинності в Україні та протидії підрозділами Департаменту стратегічних розслідувань НПУ в умовах воєнного стану»; кол. авт. Дніпро: ДДУВС, 2022, 58 с.
2. Голобородько Д.В. Миронюк Р.В. Правові та організаційні засади діяльності міліції щодо протидії нелегальній міграції: Навчальний посібник Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2010. – 183 с.
3. Весельська Л.А. Державна політика України щодо протидії нелегальній міграції: Безпекові аспекти: Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 №1643): <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=990>.
4. Новіченко, А. В. Особливості протидії нелегальній міграції в сучасній Україні / Новіченко Андрій Васильович // Право.ua. - 2020. - № 2. - С. 103-107. - DOI 10.32782/LAW.2020.1.14.
5. Статистичні дані щодо діяльності підрозділів Державної міграційної служби України за 9 місяців 2021 року.
6. Статистичні дані щодо діяльності підрозділів Державної міграційної служби України за 9 місяців 2022 року.
7. План заходів на 2018—2021 роки щодо реалізації Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року. Затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.08.2018 р. №602-р.